

Utbildningsutskottets betänkande

1980/81: 23

med anledning av proposition 1980/81: 100 såvitt gäller anslag till utbildning för tekniska yrken och utbildning för administrativa, ekonomiska och sociala yrken jämte motioner

NIONDE HUVUDTITELN

1. **Utbildning för tekniska yrken.** Regeringen har under punkt D 5 (s. 408–426) föreslagit riksdagen att

1. fastställa planeringsramar enligt vad som förordats i propositionen,
2. besluta om att driftteknikerlinjen om 40 poäng skall upphöra,
3. besluta om utbildningarna skepparkurs av 1:a klass och fartygsmekanikerkurs av 1:a klass i enlighet med de riktlinjer som förordats i propositionen,
4. besluta angående försöksverksamhet med utbildning i arbetsmiljöutformning vid högskolan i Luleå i enlighet med vad som förordats i propositionen,
5. bemyndiga regeringen att disponera 1 000 000 kr. under anslagsposten Högskolan i Luleå på det sätt som förordats i propositionen,
6. till Utbildning för tekniska yrken för budgetåret 1981/82 anvisa ett reservationsanslag av 495 416 000 kr.

Motionerna

1980/81: 357 av Jörn Svensson m. fl. (vpk) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär att regeringen ger universitets- och högskoleämbetet resp. skolöverstyrelsen i uppdrag att utarbeta lämpliga kursavsnitt i offentlighetsrätt, vilka skall ingå i utbildningen av datapersonal.

1980/81: 488 av Lennart Brunander (c) och Maj Pehrsson (c) vari – med hänvisning till vad som anförts i den till näringsutskottet remitterade motionen 1980/81: 487 – yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om rekrytering och utbildning till tekoindustrin.

1980/81: 560 av Sten Svensson m. fl. (m, s, c, fp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av en allmän utbildningslinje inom högskolan med inriktning mot livsmedelsindustri (YTH-linje) i Skaraborgs län.

1980/81: 743 av Gullan Lindblad m. fl. (m, c, fp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts angående högre teknisk utbildning vid högskolan i Karlstad.

1980/81:963 av Lennart Bladh m. fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som anförts i motionen om föreliggande behov och förläggning av datateknisk utbildning.

1980/81:973 av Olof Palme m. fl. (s) vari, såvitt nu är i fråga, yrkas

4. att riksdagen beslutar inrätta en allmän utbildningslinje, datatekniklinjen, om 160 poäng vid universitetet i Lund fr. o. m. budgetåret 1981/82 med 60 platser,

5. att riksdagen beslutar utöka planeringsramen för datatekniklinjen vid universitetet i Linköping budgetåret 1981/82 med 30 platser,

6. att riksdagen som sin mening beslutar ge regeringen till känna vad som i motionen anförts om införande av datatekniska moment i olika högskoleutbildningar,

7. att riksdagen beslutar inrätta en allmän utbildningslinje, textil- och konfektionsindustrilinen, om 60 poäng den 1 juli 1981 samt att förlägga denna linje till högskolan i Borås med 20 platser,

8. att riksdagen beslutar att verksamheten med utbildning och forskning inom arbetsmiljöutformning i Luleå genomförs i enlighet med tidigare fattat beslut,

9. att riksdagen till anslaget Utbildning för tekniska yrken för budgetåret 1981/82 beslutar anvisa ett i förhållande till regeringens förslag med 2 200 000 kr. (280 000 + 820 000 + 500 000 + 600 000) förhöjt reservationsanslag av 497 616 000 kr.,

12. att riksdagen som sin mening beslutar ge regeringen till känna vad som i motionen anförts om översyn av den tekniska utbildningen inom högskolan.

(Yrkande 13 behandlar utskottet under punkt 2 i detta betänkande. Yrkandena 1, 3, 15, 16, 19 och 20 har utskottet behandlat i betänkande 1980/81:20 och yrkande 17 i betänkande 1980/81:21. Övriga yrkanden behandlas i annat sammanhang.)

1980/81:1302 av Christer Nilsson (s) vari yrkas att riksdagen beslutar om inrättande av en transporttekniklinje vid universitetet i Linköping i enlighet med universitets- och högskoleämbetets förslag i anslagsframställningen för 1981/82 med den förändringen att antagning till linjen sker för första gången 1982.

1980/81:1315 av Ivan Svanström (c) vari yrkas att riksdagen beslutar förlägga yrkesteknisk högskoleutbildning och forskning för träindustri till Hultsfred.

1980/81:1695 av Doris Håvik m. fl. (s) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär att det fortsatta planeringsarbetet inriktas på att utbildningslinjen industriell produktion och administration snarast inrättas vid Chalmers tekniska högskola.

1980/81: 1700 av Bo Lundgren m. fl. (m) vari yrkas att riksdagen uttalar att vid inrättandet av ytterligare YTH-utbildning, denna i vad gäller livsmedelsteknik och plastteknik lokaliseras till Kristianstad-Hässleholmregionen.

1980/81: 1702 av Eivor Marklund (vpk) vari yrkas

1. att riksdagen i enlighet med tidigare beslut hemställer hos regeringen om genomförande av den planerade försöksvisa verksamheten med utbildning i arbetsmiljöutformning i Luleå med start 1981/82.

2. att riksdagen hos regeringen begär ett snabbt beslut om permanentning av den försöksvisa utbildningen i arbetsmiljöutformning.

1980/81: 1716 av Lars-Ingvar Sörenson (s) och Per Bergman (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om den tekniska utbildningen inför 1980- och 1990-talen.

1980/81: 1891 av Kurt Hugosson m. fl. (s) vari – med hänvisning till vad som anförts i den till näringsutskottet remitterade motionen 1980/81: 1890 – såvitt nu är i fråga yrkas att riksdagen beslutar att hos regeringen begära initiativ för att förstärka sysselsättningen och näringslivets utvecklingsmöjligheter i Göteborgsområdet genom att

2. yrkesteknisk högskoleutbildning inom transportsektorn etableras i Göteborg.

3. en utbildningslinje för industriell produktion och administration inrättas vid Chalmers tekniska högskola.

(Yrkande 4 behandlar utskottet under punkt 2 i detta betänkande. Yrkande 1 behandlas i annat sammanhang.)

Utskottet

Detta anslag avser grundläggande utbildning för tekniska yrken vid de statliga högskoleenheterna inom utbildningsdepartementets verksamhetsområde. Under anslaget beräknas medel för allmänna utbildningslinjer m. m. inom sektorn.

Utbildning på de nya allmänna utbildningslinjerna driftteknikerlinjen, maskinteknikerlinjen och styrmanslinjen anordnas fr. o. m. innevarande budgetår. De övergångsvis anordnade ettåriga utbildningarna till maskintekniker och styrman skall upphöra med utgången av detta budgetår. Utskottet tillstyrker att den övergångsvis anordnade driftteknikerlinjen om 40 poäng avvecklas.

De kortare utbildningarna *skepparkurs av 1:a klass och fartygsmekanikerkurs av 1:a klass* föreslås ersättas av 20-poängskurser inom högskolans ram och förläggas till Chalmers tekniska högskola och till högskolan i

Sundsvall/Härnösand. Kostnaderna för kurserna föreslås bestridas inom ramen för förevarande anslag.

Utskottet har inget att erinra mot den föreslagna anordningen.

Yrkesteknisk högskoleutbildning (YTH) ges på följande allmänna utbildningslinjer inom sektorn för utbildning för tekniska yrken: byggnadsindustrilinen, fordonstekniklinjen, livsmedelsindustrilinen, pappers- och pappersmasseindustrilinen, stålindustrilinen, sågverksindustrilinen, träindustrilinen och verkstadsindustrilinen.

I samband med behandlingen av föregående års budgetproposition tog utskottet ställning till bl. a. ett motionsyrkande om inrättande av en ny YTH-utbildning, nämligen en *textil- och konfektionsindustrilinj*e vid högskolan i Borås. Utskottet uttalade då att utbildningen var angelägen men ansåg i likhet med departementschefen att det med hänsyn till det statsfinansiella läget inte var möjligt att anordna utbildningen (UbU 1979/80: 27).

Frågan om denna utbildning tas nu upp på nytt, nämligen i motionerna 1980/81: 488 (med motivering i 1980/81: 487) och 1980/81: 973. I sistnämnda motion föreslås att utbildningslinjen inrättas den 1 juli 1981 och att 20 platser förläggs till högskolan i Borås nästa budgetår (yrkande 7). I motion 1980/81: 487 framhålls det att *åtgärder för rekrytering och utbildning för tekoindustrin* är angelägna. Utbildning av yrkesskicklig personal är enligt motionärerna en grundförutsättning för att livskraften i svensk tekoindustri skall kunna bevaras. Det är därför mycket viktigt att en YTH-utbildning inom textilområdet snarast kommer till stånd. Likaså bör utbildningen vid textilinstitutet i Borås föras över till högskolan.

Vad först angår inrättande av en textil- och konfektionsindustrilinj erinrar utskottet om sitt uttalande vid föregående riksmöte om betydelsen av sådan utbildning. Tekodelegationen, som har i uppdrag att kartlägga tillgången på yrkesutbildad arbetskraft samt att utreda tekoindustrins långsiktiga behov av sådan arbetskraft m. m., har i skrivelse till regeringen den 18 december 1980 framhållit att den föreslagna YTH-utbildningen bör komma till stånd. Utskottet anser emellertid att det på grund av statsfinansiella skäl inte heller nu är möjligt att anordna utbildningslinjen nästkommande budgetår. Det bör ankomma på universitets- och högskoleämbetet (UHÄ) att inom ramen för de riktlinjer som i årets budgetproposition meddelats för planeringen av YTH-linjerna överväga och eventuellt lägga fram förslag om inrättande av linjen. Yrkande 7 i motion 1980/81: 973 samt motion 1980/81: 488 i denna del bör därför avslås av riksdagen.

Vad därefter angår utbildningen vid textilinstitutet i Borås hänvisar utskottet till att ett förslag om förstärkning av institutet avlämnats till regeringen under januari 1981, innefattande jämväl förslag om inordnande av utbildningen där i högskolans verksamhet. Motion 1980/81: 488 i denna del bör avslås med hänvisning till att frågan bereds inom regeringskansliet.

Förslag om inrättande av *ytterligare yrkestekniska högskoleutbildningar* har väckts i motionerna 1980/81: 560, 1980/81: 1315, 1980/81: 1700 och 1980/81: 1891 (yrkande 2). Sålunda har lagts förslag om utbildning i Skaraborg med inriktning mot livsmedelsindustrin, utbildning i Hultsfred för träindustrin, utbildning i Kristianstads-Hässleholmregionen inom livsmedelsteknik och plastteknik samt utbildning i Göteborg för yrkesverksamma inom transportbranschen.

Utskottet har tidigare i skilda sammanhang, senast i betänkande 1979/80: 27, uttalat att utskottet, när fullständigt planeringsunderlag för resp. linje föreligger, är berett att pröva frågan om inrättande av nya linjer och om lokalisering av dem till högskoleenheter. Utskottet hänvisar i detta avseende också till att UHÄ enligt årets budgetproposition successivt skall redovisa treårsplaner för utvecklingen av YTH och att regering och riksdag därefter får ta ställning till dimensionering och lokalisering av olika YTH-utbildningar. Motionerna 1980/81: 560, 1980/81: 1315, 1980/81: 1700 och 1980/81: 1891 yrkande 2 bör med hänvisning härtill avslås av riksdagen.

I betänkande 1979/80: 28 behandlade utskottet vissa övergripande frågor om tillämpningen av studieorganisationen i högskolan. Utskottet anslöt sig därvid till ett uttalande av föredragande statsrådet om att det är viktigt att för de allmänna utbildningslinjerna beakta kravet på en viss bredd och möjlighet till fördjupning. Dessutom ansåg utskottet i likhet med föredraganden att det är angeläget att undvika en splittring av utbildningsutbudet.

Mot bakgrund av detta uttalande tar föredragande statsrådet i budgetpropositionen upp frågan om inrättande av en ny allmän utbildningslinje, *transporttekniklinjen*, vid universitetet i Linköping. Han menar att behovet av transportteknisk utbildning är styrkt men att denna utbildning tills vidare bör anordnas som grenar eller inriktningar av befintliga linjer. Därigenom kan enligt hans uppfattning varierande behov av utbildning för olika funktioner inom transportsektorn tillgodoses bättre och informationen till såväl studerande som avnämare underlättas.

I motion 1980/81: 1302 yrkas att riksdagen beslutar om inrättande av en transporttekniklinje och att linjen anordnas vid universitetet i Linköping fr. o. m. budgetåret 1981/82.

Utskottet ansluter sig till vad som anförts i budgetpropositionen om att den transporttekniska utbildningen bör anordnas som grenar eller inriktningar av befintliga linjer och föreslår därför att riksdagen avslår motion 1980/81: 1302.

Föredragande statsrådet anför i budgetpropositionen att han inte är beredd att biträda ett förslag om en *allmän utbildningslinje för industriell produktion och administration* vid Chalmers tekniska högskola (CTH). Det fortsatta planeringsarbetet för utbildningen bör i stället inriktas på att industriell ekonom-linjen budgetåret 1983/84 förläggas även till CTH och

inriktas mot produktionsteknik i huvudsaklig överensstämmelse med den uppläggning som högskolan har föreslagit för linjen för industriell produktion och administration.

I motionerna 1980/81: 1695 och 1980/81: 1891 (yrkande 3) föreslås att en utbildningslinje för industriell produktion och administration inrättas vid högskolan. Motionärerna menar att behovet av utbildning inom området är stort och att linjen därför bör inrättas snarast möjligt.

Med hänvisning till att industriell ekonom-linjen kan inriktas mot utbildning i industriell produktion och administration och till att denna linje enligt föredragandens uttalande planeras bli anordnad vid CTH budgetåret 1983/84 får syftet med motionerna i huvudsak anses uppnått. Motionerna 1980/81: 1695 och 1980/81: 1891 yrkande 3 bör därför avslås av riksdagen.

UHÄ tillsatte hösten 1979 en utredning med uppgift att se över behovet av forskning och utbildning inom dataområdet vid universitet och högskolor (datareferensgruppen). Gruppen skall belysa och uppskatta arbetsmarknadens behov av utbildade med olika specialinriktningar och redovisa därav följande konsekvenser för utbildningen. Gruppen skall behandla frågan i vilken omfattning utbildning inom dataområdet bör integreras i annan utbildning och hur utbildningar inom dataområdet bör profileras och dimensioneras. På grundval av gruppens förslag väntas UHÄ lägga fram ett samlat förslag i sådan tid att det kan behandlas i budgetarbetet inför budgetåret 1982/83.

I anslagsframställningen för budgetåret 1981/82 föreslog UHÄ att *datatekniklinjen* i Linköping skulle utökas från 60 till 90 platser. UHÄ beräknade vidare medel för en datainriktad utbildning i Lund fr. o. m. budgetåret 1982/83. I anslagsframställningen framhöll UHÄ att det bedömts uppenbart att de datatekniska momenten måste förstärkas inom flera av de allmänna utbildningslinjerna inom den tekniska sektorn. Ett omfattande planeringsarbete för att förnya utbildningen inom datateknikområdet hade enligt UHÄ startats, men för att förnyelsen snabbt skulle kunna genomföras krävdes tillskott av resurser. UHÄ föreslog därför att 1,1 milj. kr. avsattes för denna förnyelse.

Föredraganden framhåller i budgetpropositionen att han anser att en utveckling och en förnyelse av utbildningen inom datateknikområdet är viktig. Han utgår från att förnyelsen betraktas som högt prioriterad av berörda högskoleenheter och att det därför skall vara möjligt att göra förändringar genom omprioriteringar av befintliga resurser. Han är därför inte beredd att föreslå att särskilda medel anvisas för ändamålet.

I motion 1980/81: 973 framhålls att dataområdet är ett angeläget område för utbildning och forskning. Motionärerna anför att de svenska utbildningsresurserna inom det datatekniska området är klart otillräckliga f. n. Det är enligt motionärerna nödvändigt att öka kapaciteten för utbildning av ingenjörer med huvudinriktning mot datateknik för att avhjälpa bristen på

personer med kompetens att konstruera och bygga upp datorer och datorsystem. Motionärerna föreslår därför att planeringsramen för datatekniklinjen i Linköping ökar med 30 platser i enlighet med UHÄ:s förslag (yrkande 5). I motionen föreslås vidare att datatekniklinjen anordnas vid universitetet i Lund, där planering pågår för linjen (yrkande 4). Motionärerna anser nämligen att en ökning av antalet utbildningsplatser inom det datatekniska området är så angelägen att utbildningen snarast bör etableras på ytterligare en ort nästkommande budgetår.

Utskottet delar föredragandens uppfattning att en utveckling och förnyelse av utbildningen inom det datatekniska området är viktig. Ett ställningstagande till en fortsatt utbyggnad av de allmänna utbildningslinjerna inom området bör emellertid bygga på ett samlat prioriterat förslag. Även om planeringen för anordnandet av datatekniklinjen i Lund är långt framskriden, får frågan om anordnande av utbildning där prövas i det större sammanhanget. Riksdagen bör med hänvisning till det anförda avslå motion 1980/81: 973 yrkandena 4 och 5.

I motion 1980/81: 973 (yrkande 6) framhålls att *de datatekniska momenten i olika högskoleutbildningar* behöver förstärkas inom hela det tekniska utbildningsområdet. Ett omfattande utvecklingsarbete behövs därför och ökade basresurser erfordras för att skapa tillgång till datorkapacitet. Motionärerna föreslår att 500 000 kr. ställs till UHÄ:s förfogande för fördelning mellan berörda högskoleenheter för att i enlighet med UHÄ:s förslag stärka de datatekniska inslagen i olika utbildningar.

I fråga om förstärkning av de datatekniska momenten i olika utbildningar vill utskottet understryka vad departementschefen anført att en utveckling och förnyelse av utbildningarna ingår som en del av högskolans normala arbetsuppgifter. Särskilda medel för förstärkning av de datatekniska momenten i utbildningen bör därför inte anvisas, utan medelsbehovet bör tillgodoses genom omfördelning av resurser. Utskottet föreslår därför att riksdagen avslår motion 1980/81: 973 yrkande 6.

Utbildning av datapersonal i offentlighetsrätt yrkas i motion 1980/81: 357. Motionärerna hävdar att datapersonal i dag inte får någon utbildning i offentlighetsrätt och att skolöverstyrelsen (SÖ) och UHÄ därför bör få i uppdrag att utarbeta lämpliga kursavsnitt i offentlighetsrätt, vilka skall ingå i utbildningen av datapersonal.

Liksom motionärerna anser utskottet att det är viktigt att utbildningen i datateknik också bibringar de studerande insikter i de rättsregler som gäller på området. I utbildningen på datatekniklinjen ges bl. a. dels en kurs om datorn och samhället, där frågan om effekterna av datorsystem för individer, organisationer och samhälle tas upp, dels en kurs i datasäkerhet där åtgärder för att skydda data och datorer mot intrång och mot felaktig användning behandlas. Utskottet förutsätter att de myndigheter som svarar för kursplanerna också beaktat behovet av att i detta sammanhang behandla de krav offentlighetsprincipen ställer. Utskottet utgår vidare från

att datareferensgruppen vid UHÄ i sitt arbete uppmärksammar de krav på kunskaper inom skilda områden som datatekniken ställer.

Utskottet anser att riksdagen med hänvisning till vad som redovisats bör avslå motion 1980/81: 357.

Enligt motion 1980/81: 963 är det lämpligt att förlägga *datateknisk utbildning till Hässleholm*. Motionärerna anser att, i ett läge då ökad utbildning behöver komma i gång så fort som möjligt, det är viktigt att ta i anspråk resurser som redan finns. Tekniska skolan i Hässleholm har, enligt motionärerna, lokaler, utrustning och lärare för utbildning i datateknik på olika nivåer.

Utskottet anser i likhet med motionärerna att det är viktigt att utnyttja befintliga resurser när utbildning skall byggas upp inom skilda områden. Utskottet utgår emellertid från att såväl kommunala som statliga myndigheter i sin planering av utbildning även uppmärksammar de möjligheter som finns i Hässleholm utan att riksdagen behöver göra något uttalande i frågan. Motion 1980/81: 963 bör därför avslås av riksdagen.

Vid föregående riksmöte beslöt riksdagen att *utbildning i arbetsmiljöutformning* skulle anordnas försöksvis vid högskolan i Luleå (prop. 1979/80: 100, UbU 1979/80: 27, rskr 1979/80: 291). Utbildningen skulle starta budgetåret 1981/82 och läggas upp i huvudsaklig överensstämmelse med ett förslag som UHÄ lagt fram. Antagningen till utbildningen skulle omfatta 25 studerande och tills vidare ske vartannat år. Kostnaderna för planeringen och genomförandet av utbildningen skulle bestridas inom ramen för de resurser som högskolan disponerade för grundläggande högskoleutbildning.

I årets budgetproposition föreslås att någon arbetsmiljöutbildning inte anordnas vid högskolan. Däremot föreligger enligt föredraganden inte något hinder för att högskolan anordnar utbildning i arbetsmiljöutformning i form av enstaka kurser. Föredraganden anser att förutsättningarna för att anordna utbildningen har ändrats väsentligt sedan frågan togs upp i föregående års budgetproposition. Bl. a. har det statsfinansiella läget nödvändiggjort ett ökat behov av prioritering mellan olika utbildningsinsatser.

I motion 1980/81: 973 framhålls att något bärande motiv för att upphäva riksdagens beslut om försöksverksamheten inte anförts. Det är, menar motionärerna, både av regionalpolitiska och av allmänt industripolitiska skäl angeläget att den nya utbildningen kommer till stånd. Motionärerna föreslår därför att riksdagen vidhåller sitt tidigare beslut och att utbildningen därför skall anordnas budgetåret 1981/82 (yrkande 8).

Ett genomförande av riksdagens beslut yrkas också i motion 1980/81: 1702 (yrkande 1), där det också föreslås ett snabbt beslut om permanentning av försöksverksamheten (yrkande 2).

Utskottet delar den uppfattning som föredragande statsrådet redovisar i budgetpropositionen, nämligen att det är viktigt att högskolan i Luleå i

framtiden får ett sådant utbildningsutbud att en stabilisering av verksamheten kan åstadkommas. Mot denna bakgrund tillstyrker utskottet förslaget i budgetpropositionen att utbildning på väg- och vattenbyggnadslinjen anordnas vid högskolan. Vad angår utbildningen i arbetsmiljöutformning anser utskottet i likhet med föredraganden att förutsättningarna för att anordna utbildningen ändrats väsentligt sedan frågan behandlades vid föregående riksmöte. Det statsfinansiella läget har nödvändiggjort en nedskärning av antagningskapaciteten på flera allmänna utbildningslinjer, bl. a. arkitektlinjen. Detta medför att kravet på prioriteringar mellan olika utbildningsinsatser skärpts. Kostnaden för utbildning i arbetsmiljöutformning i Luleå måste därvid vägas mot andra angelägna behov inom den högre utbildningen. Högskolan i Luleå och regionstyrelsen i Umeå högskoleregion har i budgetarbetet för budgetåret 1981/82 anvisat utbildningen i arbetsmiljöutformning som ett första besparingsalternativ. Frågan om utbildningens innehåll och dess avgränsning till bl. a. arkitektlinjen är enligt utskottets uppfattning oklar. Till denna bedömning bidrar det förhållandet att linjenämnden för teknisk utbildning vid högskolan ansett att utbildningen i arbetsmiljöutformning inte bör höra till den tekniska sektorn. Utskottet delar därför föredragande statsrådets uppfattning att utbildning i arbetsmiljöutformning inte bör anordnas. Riksdagen bör alltså avslå motionerna 1980/81: 973 yrkande 8 och 1980/81: 1702 och godkänna vad som förordats i budgetpropositionen.

En översyn av den tekniska utbildningen inom högskolan yrkas i motion 1980/81: 973 (yrkande 12). En sådan översyn bör ta sin utgångspunkt i en bedömning av behovet av tekniskt utbildad personal för industrin på 1990-talet och därefter. Översynen bör avse utbildningsorganisationen i dess helhet inom sektorn för utbildning för tekniska yrken och jämväl behandla frågan om samordning mellan tekniska och naturvetenskapliga utbildningar. Frågan om dimensioneringen av utbildningarna, utbildningarnas längd, behovet av fort- och vidareutbildning bör tas upp, och möjligheterna att organisera utbildningarna efter principen med återkommande utbildning bör också undersökas. I motion 1980/81: 1716 begärs ett uttalande av riksdagen om att teknisk-naturvetenskaplig utbildning behöver förnyas och inriktas på tvärvetenskapligt sammansatta utbildningar av typ industriell produktion, ekonomi och administration.

Utskottet erinrar om att det ankommer på UHÄ att svara för den samordnade planeringen av den grundläggande högskoleutbildningen samt att ta initiativ till utveckling av de allmänna utbildningslinjerna. Det åligger alltså i första hand UHÄ att bedöma behovet av nya utbildningar samt av en sådan översyn som föreslås i motionerna. En utveckling av skilda utbildningar pågår både på lokal och central nivå, och utskottet är inte övertygat om att ett utredningsarbete av den omfattning, som den i motion 1980/81: 973 föreslagna översynen skulle medföra, bäst främjar en fortsatt utveckling av utbildningarna i takt med förändringarna i samhället och i

yrkeslivet. Motionerna 1980/81: 973 yrkande 12 och 1980/81: 1716 bör med hänvisning till det anförda avslås av riksdagen.

I motion 1980/81: 743 yrkas *en utredning om förutsättningarna för en lämplig utbyggnad av högre teknisk utbildning vid högskolan i Karlstad*. Det är enligt motionärerna nödvändigt att intensifiera planeringen av teknisk utbildning vid högskolan med anledning av den otillfredsställande regionala utvecklingen i Värmlands län.

Utskottet har inhämtat att högskolan i Karlstad har utarbetat ett handlingsprogram för 1980-talet där förutsättningarna för att utveckla den tekniska utbildningen vid högskolan undersökts. Av programmet framgår sammanfattningsvis bl. a. att det är osannolikt att tänka sig satsningar på fullständiga traditionella utbildningslinjer inom sektorn men att det bör finnas goda möjligheter att arbeta för en mer okonventionell teknisk utbildning i Karlstad. Vidare bör enligt programmet nya yrkestekniska högskoleutbildningar förberedas.

Utskottet kan alltså konstatera att högskolan har en plan för sin fortsatta utveckling. Det ankommer på regionstyrelsen och UHÅ att utifrån sina skilda utgångspunkter bedöma i vilken utsträckning de utbildningar som föreslås av högskolestyrelsen bör komma till stånd. Utskottet anser att det inte är påkallat för riksdagen att göra något uttalande i frågan. Riksdagen bör därför avslå motion 1980/81: 743.

Utskottet tillstyrker att regeringen bemyndigas att disponera 1 milj. kr. budgetåret 1981/82 för *träteknisk utbildning* i Luleå.

Utskottet föreslår att riksdagen fastställer de i budgetpropositionen föreslagna *planeringsramarna* för sektorn som inte behandlats i det föregående.

I budgetpropositionen föreslås att ett reservationsanslag av 495 416 000 kr. anvisas. I motion 1980/81: 973 (yrkande 9) föreslås att ytterligare 2 200 000 kr. anvisas, nämligen 600 000 kr. för textil- och konfektionsindustrilinjén i Borås, 280 000 kr. för ytterligare 30 platser på datatekniklinjen i Linköping, 820 000 kr. för utbildning på datatekniklinjen i Lund och 500 000 kr. för förstärkning av de datatekniska inslagen i olika utbildningar.

I enlighet med sina tidigare redovisade ställningstaganden avstyrker utskottet motionsyrkandet och föreslår att riksdagen godkänner medelsberäkningarna under anslaget och anvisar de av regeringen begärda medlen.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen beslutar att driftteknikerlinjen om 40 poäng skall upphöra,
2. att riksdagen beslutar att utbildningarna skepparkurs av 1:a klass och fartygsmekanikerkurs av 1:a klass skall anordnas enligt de riktlinjer som anges i proposition 1980/81: 100,

3. att riksdagen beträffande textil- och konfektionsindustrilinjje avslår motion 1980/81: 973 yrkande 7 och 1980/81: 488 i denna del.
4. att riksdagen beträffande åtgärder för rekrytering och utbildning i övrigt för tekoindustrin avslår motion 1980/81: 488 i denna del.
5. att riksdagen beträffande yrkesteknisk högskoleutbildning avslår motionerna 1980/81: 560, 1980/81: 1315, 1980/81: 1700 och 1980/81: 1891 yrkande 2.
6. att riksdagen beträffande transporttekniklinje avslår motion 1980/81: 1302.
7. att riksdagen beträffande en allmän utbildningslinje för industriell produktion och administration avslår motion 1980/81: 1695 och 1980/81: 1891 yrkande 3.
8. att riksdagen beträffande planeringsram för datatekniklinjen med avslag på motion 1980/81: 973 yrkandena 4 och 5 fastställer vad som förordats i proposition 1980/81: 100.
9. att riksdagen beträffande datatekniska moment i olika högskoleutbildningar avslår motion 1980/81: 973 yrkande 6.
10. att riksdagen beträffande utbildning av datapersonal i offentlighetsrätt avslår motion 1980/81: 357.
11. att riksdagen beträffande datateknisk utbildning i Hässleholm avslår motion 1980/81: 963.
12. att riksdagen beträffande försöksverksamhet med utbildning i arbetsmiljöutformning i Luleå med avslag på motionerna 1980/81: 973 yrkande 8 och 1980/81: 1702 godkänner vad som förordats i proposition 1980/81: 100.
13. att riksdagen beträffande översyn av den tekniska utbildningen inom högskolan avslår motionerna 1980/81: 973 yrkande 12 och 1980/81: 1716.
14. att riksdagen beträffande en utredning om teknisk utbildning vid högskolan i Karlstad avslår motion 1980/81: 743.
15. att riksdagen bemyndigar regeringen att disponera 1 000 000 kr. under anslagsposten Högskolan i Luleå på det sätt som förordats i proposition 1980/81: 100.
16. att riksdagen fastställer planeringsramar i övrigt för sektorn för utbildning för tekniska yrken i enlighet med vad som förordats i proposition 1980/81: 100.
17. att riksdagen med bifall till proposition 1980/81: 100 och med avslag på motion 1980/81: 973 yrkande 9 till *Utbildning för tekniska yrken* för budgetåret 1981/82 anvisar ett reservationsanslag av 495 416 000 kr.

2. **Utbildning för administrativa, ekonomiska och sociala yrken.** Regeringen har under punkt D 6 (s. 427–439) föreslagit riksdagen att

1. besluta att sekreterarlinjen skall upphöra.
2. fastställa planeringsramar enligt vad som förordats i propositionen.
3. till Utbildning för administrativa, ekonomiska och sociala yrken för budgetåret 1981/82 anvisa ett reservationsanslag av 221 081 000 kr.

Motionerna

1980/81: 550 av Christer Eirefelt m. fl. (fp, m, c) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts angående

1. utbyggnaden av den småföretagsanpassade utbildningen,
2. ungdomsutbildningens roll och inriktning i en småföretagsinriktad näringspolitik,
3. förläggningen av forsknings- och utredningsuppdrag som berör de mindre företagen,
4. tillskapandet av en arbetsgrupp för att inom högskolesektorn tillvarata de mindre företagens intressen och påskynda utvecklingen av småföretagsanpassad utbildning.

1980/81: 964 av Görel Bohlin (m) och Rune Rydén (m) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär en översyn av nuvarande utbildning och forskning inom området socialrätt i syfte att anpassa utbildningens krav och omfattning till de förändringar som kan förväntas uppkomma till följd av lagstiftningen på det sociala området.

1980/81: 973 av Olof Palme m. fl. (s) vari, såvitt nu är i fråga, yrkas

13. att riksdagen som sin mening beslutar ge regeringen till känna vad som i motionen anförts om inriktningen av det fortsatta reformarbetet avseende den administrativt och ekonomiskt inriktade högskoleutbildningen.

(Yrkandena 4–9 och 12 behandlar utskottet under punkt 1 i detta betänkande. Yrkandena 1, 3, 15, 16, 19 och 20 har utskottet behandlat i betänkande 1980/81: 20 och yrkande 17 i betänkande 1980/81: 21. Övriga yrkanden behandlas i annat sammanhang.)

1980/81: 1708 av Lennart Pettersson (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening uttalar att det utredningsarbete angående förvaltningsutbildningen som pågår inom universitets- och högskoleämbetet fullföljs enligt den s. k. AU-gruppens förslag om tre utbildningslinjer som återspeglar denna arbetsmarknads tre huvudområden.

1980/81: 1891 av Kurt Hugosson m. fl. (s) vari – med hänvisning till vad som anförts i den till näringsutskottet remitterade motionen 1980/81: 1890 – såvitt nu är i fråga yrkas att riksdagen beslutar att hos regeringen begära initiativ för att förstärka sysselsättningen och näringslivets utvecklingsmöjligheter i Göteborgsområdet genom att

4. resurser avsätts för en fortsatt utbildning i småföretagsekonomi vid Göteborgs universitet.

(Yrkandena 2 och 3 behandlar utskottet under punkt 1 i detta betänkande. Yrkande 1 behandlas i annat sammanhang.)

Utskottet

Detta anslag avser grundläggande utbildning för administrativa, ekonomiska och sociala yrken vid de statliga högskoleenheterna (motsvarande) inom utbildningsdepartementets verksamhetsområde. Under anslaget beräknas medel för allmänna utbildningslinjer och påbyggnadslinjer inom sektorn. Under anslaget beräknas vidare medel för bidrag till Svenska diakonsällskapets sociala utbildningsverksamhet. Medel för kommunal högskoleutbildning inom sektorn beräknas under anslaget D 11. Bidrag till kommunal högskoleutbildning m. m.

Riksdagen har tidigare under detta riksmöte beslutat att *sekreterarlinjen* skall läggas ned vid samtliga högskoleenheter (prop. 1980/81: 100, UbU 1980/81: 15, rskr 1980/81: 120). Utskottet har därför nu ingenting att erinra mot att sekreterarlinjen upphör.

Utskottet tillstyrker att riksdagen fastställer de föreslagna *planeringsramarna* och anvisar *medel* i enlighet med regeringens förslag.

Departementschefen tar i budgetpropositionen upp frågan om en reform av *den administrativt och ekonomiskt inriktade utbildningen*. En arbetsgrupp (AU-gruppen) inom universitets- och högskoleämbetet (UHÄ) har gjort en översyn av denna utbildning. Med utgångspunkt i AU-gruppens förslag samt remissyttrandena över dem har UHÄ lagt fram förslag om hur reformen i sina huvuddrag bör gestalta sig.

Beträffande linjeindelningen har UHÄ föreslagit att tre nya utbildningslinjer inrättas, benämnda förvaltningslinjen, ekonomlinjen och linjen för personal- och arbetslivsfrågor, och att dessa ersätter åtta nuvarande linjer, nämligen förvaltningslinjen, linjen för offentlig förvaltning, samhällsplanerarlinjen, ekonomlinjen, redovisnings- och revisionslinjen, transportadministrativa linjen, sekreterarlinjen och beteendevetenskapliga linjen. De tre nya linjerna skall enligt UHÄ:s förslag omfatta 140 poäng och ha en principiell linjeuppbyggnad som omfattar basblock och fördjupningsalternativ. UHÄ har föreslagit att den nya linjestrukturen skall träda i kraft den 1 juli 1982. Kostnaderna har beräknats till ca 40 milj. kr.

Föredragande statsrådet framhåller att han kan ansluta sig till flertalet av de förslag UHÄ för fram men att det inte är möjligt f. n. att genomföra en så genomgripande och kostnadskrävande reform. Han förordar därför att UHÄ får i uppdrag att lägga fram förslag som syftar till ett successivt genomförande av en ny studieorganisation till en sådan kostnad att föränd-

ringarna kan genomföras genom omprioriteringar inom de ekonomiska ramar som kommer att gälla för högskolan sedan besparingar frånräknats. Som utgångspunkt för det fortsatta arbetet bör enligt föredraganden gälla att den föreslagna linjeorganisationen bör genomföras i huvudsak och att ekonomutbildningens kvalitet bör stärkas i ett tidigt skede av genomförandet.

Föredragande statsrådet anför vidare att förvaltningslinjen och ekonomlinjen bör ges ett sådant innehåll att det speglar det växande samspelet mellan den offentliga och den privata sektorn utan att de specifika kunskapskrav som gäller för linjerna eftersätts. Förvaltning är, menar föredraganden, en omfattande verksamhet inom såväl offentlig som enskild sektor. Det är därför enligt föredragandens uppfattning viktigt att förvaltningslinjen kan utformas så att de studerande inte i inledningen av studierna tvingas att välja vilken del av arbetsmarknaden de skall rikta in sig på. Efter de två första årens studier bör de ha sådana kunskaper om de båda sektorerna att de lättare kan göra ett val. Beträffande den av UHÄ föreslagna linjen för personal- och arbetslivsfrågor (PA-linjen) anför föredraganden att en särskild PA-linje otvivelaktigt svarar mot en efterfrågan på arbetsmarknaden men att det för linjens dimensionering fordras ett underlag som ytterligare belyser i vilken utsträckning efterfrågan i första hand bör mötas genom påbyggnader på förvaltningslinjen och ekonomlinjen.

I motion 1980/81: 1708 anføres att vissa uttalanden i budgetpropositionen inte kan tolkas på annat sätt än att de två första årens studier på förvaltningslinjen och ekonomlinjen i allt väsentligt bör sammanfalla. Detta skulle enligt motionären innebära att tjänstemän som utbildas för den offentliga förvaltningen i framtiden kan förväntas ha bristfälliga kunskaper inom sitt arbetsområde. Riksdagen bör därför uttala att UHÄ:s utredningsarbete bör fullföljas i vad avser de tre föreslagna utbildningslinjerna och den inriktning mot arbetsmarknadens olika områden som förslaget återspeglar.

I motion 1980/81: 973 framhålls att både den offentliga förvaltningen och det enskilda näringslivet kommer att stå inför nya och svåra uppgifter i framtiden. Motionärerna anför att administrativt och ekonomiskt arbete inom offentlig resp. privat sektor skiljer sig åt i väsentliga avseenden, vilket medför olikheter i kunskapsbehov. Alla studerande bör erhålla kunskaper om och insikt i de olikartade problem och arbetssätt som kännetecknar verksamheten inom de båda sektorerna. Detta står inte i motsats till att det för resp. sektor finns specifika kunskapsområden. Motionärerna anför vidare att inrättande av en linje för personal- och arbetslivsfrågor är en angelägen åtgärd för att möta kravet på kunskaper hos personaladministratörer och handläggare inom organisationer och myndigheter på arbetsmarknadsområdet. Den av UHÄ föreslagna studieorganisatoriska modellen för linjerna är enligt motionärerna lämplig och den föreslagna längden på utbildningen är väl avvägd. Resurserna för de föreslagna linjerna bör förstärkas successivt och inom ramen för de medel som anvisas för grund-

läggande utbildning inom hela högskolan. Enligt *motionärerna* bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna vad som anförts i motionen om inriktningen av det fortsatta reformarbetet (yrkande 13).

Utskottet har tidigare i skilda sammanhang uttalat sig för att de allmänna utbildningslinjerna bör ha en viss bredd och medge möjlighet till fördjupning. Den studieorganisation som föreslagits för det administrativa och ekonomiska området innebär tre utbildningslinjer med basblock och fördjupningsalternativ svarar väl mot ett sådant krav.

De föreslagna linjerna förvaltningslinjen och ekonomlinjen riktar sig i huvudsak mot olika sektorer på arbetsmarknaden, nämligen den offentliga resp. den privata sektorn. Som framhålls i budgetpropositionen finns det ett växande samspel mellan dessa sektorer. Detta kräver enligt utskottets uppfattning att de studerande på båda dessa linjer får kunskaper om grundläggande förhållanden som gäller inom resp. sektorer. Det är en fördel om de studerande – vilket också framhålls i budgetpropositionen – kan bibringas dessa kunskaper i ett inledande skede av utbildningen. Detta innebär dock inte att utbildningen på förvaltningslinjen och ekonomlinjen skall sammanfalla så som motionären i motion 1980/81:1708 tolkat budgetpropositionen. Utskottet vill i stället starkt understryka vad som framhållits både i budgetpropositionen och i motion 1980/81:973, nämligen vikten av att utbildningen på de båda linjerna utformas så att de specifika kunskapskrav som gäller för arbete inom resp. sektorer inte eftersätts. Detta hindrar inte att uppläggningsen av utbildningen på förvaltningslinjen blir sådan att utbildningen blir användbar utanför den offentliga sektorn.

Vad därefter angår linjen för personal- och arbetslivsfrågor delar utskottet den uppfattning som föredragande statsrådet ger uttryck för i budgetpropositionen, nämligen att en sådan linje motsvarar en efterfrågan på arbetsmarknaden. Det fortsatta utredningsarbetet bör därför bedrivas med utgångspunkt i att en sådan linje skall inrättas. Detta utesluter enligt utskottets uppfattning inte att, såsom föredraganden framhåller, efterfrågan på utbildning inom detta område också till en del kan tillgodoses genom påbyggnader på förvaltningslinjen och ekonomlinjen. Sådana påbyggnader kan i första hand tillgodose utbildningsbehov hos bl. a. dem som med ekonom- eller förvaltningsutbildning som grund arbetar med personal- och arbetslivsfrågor och behöver utbildning för detta ändamål. Utskottet ansluter sig i övrigt till vad som anförts i budgetpropositionen om inriktningen av det fortsatta utredningsarbetet med de administrativa och ekonomiska utbildningarna. Vad utskottet nu anför bör riksdagen med anledning av proposition 1980/81:100 och motionerna 1980/81:973 yrkande 13 och 1980/81:1708 som sin mening ge regeringen till känna.

Utbildningen i socialrätt är enligt motion 1980/81:964 bristfällig. Lagstiftningen på det sociala området är enligt *motionärerna* omfattande, och det behövs personal med kunskaper i socialrätt inom länsrätterna, försäkringsrätterna, advokatväsendet och inom kommunerna. Utbildning i so-

cialrätt ingår inte som obligatoriskt ämne i juristlinjen, och möjligheterna att inom andra utbildningar studera socialrätt är mycket begränsade. Motionärerna anser därför att en översyn bör göras av nuvarande utbildning och forskning inom området socialrätt i syfte att anpassa utbildningens krav och omfattning till de förändringar som kan uppkomma till följd av lagstiftningen på det sociala området.

Utskottet vill först erinra om att det åligger såväl centrala som lokala myndigheter inom högskolan att svara för att utbildningen anpassas till de krav som yrkeslivet och samhällslivet i övrigt ställer. Dessa myndigheter skall alltså pröva om eller i vilken utsträckning utbildning i socialrätt skall ingå i utbildningen inom t. ex. juristlinjen och sociala linjen. Utbildning i socialrätt kan också ges som enstaka kurs. Det åligger högskoleenheter och regionstyrelser att pröva denna fråga vid fördelning och disposition av resurserna inom anslaget till bl. a. enstaka kurser. Utskottet anser med hänvisning till vad som nu anförts att motion 1980/81: 964 bör avslås av riksdagen.

Utbildning för småföretagens behov behandlas i motion 1980/81: 550. Motionärerna framhåller att det vid högskolan i Växjö och vid universitetet i Göteborg bedrivs företagsekonomisk utbildning, anpassad för småföretagens behov. Denna utbildning utgör ett viktigt inslag i det regionala näringslivets utveckling. Det är enligt motionärernas uppfattning angeläget att utbildningen sprids till ytterligare orter i landet. Motionärerna framhåller vidare att inriktningen och prioriteringen inom ungdomsutbildningen bör ingå i ett statligt näringspolitiskt program. Lämpliga forsknings- och utredningsuppdrag bör förläggas till sådana högskoleorter som vill satsa på småföretagsinriktad utbildning. Slutligen föreslår motionärerna att en arbetsgrupp tillsätts för att bl. a. tillvarata de mindre och medelstora företagens intressen inom högskolan samt samordna, stödja och utveckla den småföretagsanpassade utbildningen.

Beträffande de olika förslag som framförts i motionen vill utskottet anföra följande. AU-gruppen inom UHÄ arbetar med att utforma en alternativ inriktning inom ekonomlinjen, inriktad mot småföretagsekonomi. En fortsatt spridning av en företagsekonomisk utbildning, anpassad för småföretagens behov, blir således beroende av de lokaliseringsbeslut som kommer att fattas på grundval av AU-gruppens förslag och av de resurser som kommer att kunna disponeras för sådan utbildning.

Vad därefter angår ungdomsutbildningens roll i den statliga näringspolitiken har utskottet inhämtat att industridepartementet efter samråd med bl. a. utbildningsdepartementet f. n. undersöker förutsättningarna för en särskild företagarutbildning.

För att stärka sambanden mellan högskolan och bl. a. små och medelstora företag har forskningssamverkanskommittén sedan några år tillbaka bedrivit viss försöksverksamhet med näringslivskontakt för forskare inom högskolan. En utvärdering av denna försöksverksamhet pågår. Utskottet

vill också erinra om att sekretariat för forskningskontakt mellan högskola och näringsliv finns vid flera högskoleenheter.

Vad slutligen beträffar inrättande av en arbetsgrupp för att inom högskolan tillvarata de mindre företagens intressen anser utskottet att det ankommer på UHÅ och berörda myndigheter och organ i övrigt att pröva behovet härav.

Med hänvisning till vad utskottet nu anfört föreslås att riksdagen avslår motion 1980/81: 550.

I motion 1980/81: 1891 framhålls vikten av att resurser avsätts för fortsatt utbildning i småföretagsekonomi inom ekonomlinjen vid universitetet i Göteborg (yrkande 4).

Utskottet erinrar om att det ankommer på lokala högskolemyndigheter att pröva frågan om fördelningen av resurser på olika linjer inom en yrkesutbildningssektor. Yrkande 4 i motion 1980/81: 1891 bör därför avslås av riksdagen.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen beslutar att sekreterarlinjen skall upphöra.
2. att riksdagen fastställer planeringsramar i enlighet med vad som förordats i proposition 1980/81: 100.
3. att riksdagen till *Utbildning för administrativa, ekonomiska och sociala yrken* för budgetåret 1981/82 anvisar ett reservationsanslag av 221 081 000 kr.,
4. att riksdagen beträffande de administrativa och ekonomiska utbildningarna med anledning av proposition 1980/81: 100 och motionerna 1980/81: 973 yrkande 13 och 1980/81: 1708 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.
5. att riksdagen beträffande utbildning i socialrätt avslår motion 1980/81: 964.
6. att riksdagen beträffande utbildning för småföretagens behov m. m. avslår motion 1980/81: 550.
7. att riksdagen beträffande utbildning i småföretagsekonomi avslår motion 1980/81: 1891 yrkande 4.

Stockholm den 7 april 1981

På utbildningsutskottets vägnar
STIG ALEMYR

Närvarande vid ärendets behandling: Stig Alemyr (s), Claes Elmstedt (c), Hans Nyhage (m), Bengt Wiklund (s), Jörgen Ullenhag (fp), Lars Gustafsson (s), Rune Rydén (m), Helge Hagberg (s), Lennart Bladh (s), Birgitta Rydén (m), Lena Hjelm-Wallén (s), Kerstin Göthberg (c), Karl-Erik Häll (s), Ylva Annerstedt (fp) och Christina Rogestam (c).

Reservationer

Stig Alemyr, Bengt Wiklund, Lars Gustafsson, Helge Hagberg, Lennart Bladh, Lena Hjelm-Wallén och Karl-Erik Häll (alla s) har avgivit följande reservationer.

1. Textil- och konfektionsindustrilinen (punkt 1, mom. 3)

Reservanterna anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 4 börjar "Vad först" och slutar "av riksdagen" bort ha följande lydelse:

Vad först angår inrättande av textil- och konfektionsindustrilinen vid högskolan i Borås upprepar utskottet sitt uttalande vid föregående riksmöte om betydelsen av denna utbildning. En ytterligare bekräftelse härpå utgör tekodelegationens skrivelse till regeringen den 18 december 1980. I denna skrivelse framhåller delegationen som har i uppdrag att kartlägga tillgången på yrkesutbildad arbetskraft samt att utreda tekoindustrins långsiktiga behov av sådan arbetskraft, m. m. att textil- och konfektionsindustrilinen ger en ökad möjlighet till vidareutbildning av personer med branscherfarenhet och att linjen därför bör startas. Utskottet anser det viktigt att tillvarata erfarenheten hos dessa personer. Den av UHÄ föreslagna linjen kan ge ett nytillskott av ett tjugotal utbildade tekniker per år.

Utskottet anser därför i likhet med motionärerna att utbildning på textil- och konfektionsindustrilinen bör komma till stånd fr. o. m. budgetåret 1981/82. Linjen bör anordnas vid högskolan i Borås och omfatta 20 antagningsplatser. Yrkande 7 i motion 1980/81:973 samt motion 1980/81:488 i denna del bör därför bifallas av riksdagen.

Riksdagen bör för ändamålet anvisa 600 000 kr. mer än vad som beräknats i budgetpropositionen.

dels att utskottets hemställan under 3 bort ha följande lydelse:

3. att riksdagen med bifall till motion 1980/81:973 yrkande 7 och med anledning av motion 1980/81:488 i denna del beslutar om inrättande av en allmän utbildningslinje om 60 poäng, benämnd textil- och konfektionsindustrilinen, samt fastställer en planeringsram för den om 20 antagningsplatser vid högskolan i Borås.

2. Planeringsramar för datatekniklinjen (punkt 1, mom. 8)

Reservanterna anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 7 börjar "Utskottet delar" och slutar "och 5" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar departementschefens och motionärernas uppfattning att

en utveckling och förnyelse av utbildningen inom det datatekniska området är viktig. Utskottet anser det vidare angeläget att en utökning av den datatekniska utbildningen mycket snabbt kommer till stånd. Det är därvid, enligt utskottets bedömning, möjligt att dels öka utbildningskapaciteten vid linjen för datateknik i Linköping, dels anordna utbildning på datatekniklinjen även i Lund.

Utskottet delar därför motionärernas uppfattning att planeringsramen för datatekniklinjen i Linköping i enlighet med UHÅ:s förslag bör ökas med 30 antagningsplatser budgetåret 1981/82. Likaså bör utbildning på linjen anordnas med 60 antagningsplatser även vid universitetet i Lund budgetåret 1981/82.

Riksdagen bör därför anvisa 1 100 000 kr. mer än som beräknats i budgetpropositionen.

dels att utskottets hemställan under 8 bort ha följande lydelse:

8. att riksdagen beträffande planeringsram för datatekniklinjen med anledning av proposition 1980/81: 100 och med bifall till motion 1980/81: 973 yrkandena 4 och 5 fastställer planeringsramar för datatekniklinjen om 90 platser vid universitetet i Linköping och om 60 platser vid universitetet i Lund.

3. Datatekniska moment i olika högskoleutbildningar (punkt 1, mom. 9)

Reservanterna anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 7 börjar "I fråga" och slutar "yrkande 6" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar departementschefens uppfattning att utveckling och förnyelse av utbildningarna ingår i högskolans normala arbetsuppgifter. Detta får emellertid inte hindra att det vid vissa tidpunkter görs extra satsningar på vissa utpekade områden. Datateknik är just nu ett sådant område. Det är därför angeläget att snabba åtgärder sätts in för att förstärka de datatekniska momenten i olika utbildningar. Ett omfattande utvecklingsarbete krävs och dessutom behövs medel för datorkapacitet. Enligt utskottets uppfattning är det svårt att tillgodose detta behov utan ett tillskott av extra resurser. Riksdagen bör därför bifalla motion 1980/81: 973 yrkande 6 och anvisa 500 000 kr. mer än som beräknats i budgetpropositionen.

dels att utskottets hemställan under 9 bort ha följande lydelse:

9. att riksdagen beträffande datatekniska moment i olika högskoleutbildningar med bifall till motion 1980/81: 973 yrkande 6 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

4. Utbildning i arbetsmiljöutformning i Luleå (punkt 1, mom. 12)

Reservanterna anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 8 börjar "Utskottet delar" och på s. 9 slutar "i budgetpropositionen" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar den uppfattning som föredragande statsrådet redovisar i budgetpropositionen, nämligen att det är viktigt att högskolan i Luleå i framtiden får ett sådant utbildningsutbud att en stabilisering av verksamheten kan åstadkommas. Mot denna bakgrund tillstyrker utskottet förslaget i budgetpropositionen att utbildning på väg- och vattenbyggnadslinjen anordnas vid högskolan. Vad angår utbildningen i arbetsmiljöutformning i Luleå anser utskottet att denna i sig är angelägen, men att fortsatta överväganden bör göras i vad avser såväl dess innehåll som kostnaderna för den. Utskottet kan därför inte biträda motionärernas förslag att utbildningen skall starta redan budgetåret 1981/82. Vad utskottet nu anfört bör riksdagen med anledning av proposition 1980/81:100 och motionerna 1980/81:973 yrkande 8 och 1980/81:1702 yrkande 1 samt med avslag på motion 1980/81:1702 yrkande 2 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 12 bort ha följande lydelse:

12. att riksdagen beträffande försöksverksamhet med utbildning i arbetsmiljöutformning i Luleå med anledning av proposition 1980/81:100 samt motionerna 1980/81:973 yrkande 8 och 1980/81:1702 yrkande 1 och med avslag på motion 1980/81:1702 yrkande 2 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

5. Översyn av den tekniska utbildningen inom högskolan (punkt 1, mom. 13)

Reservanterna anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 9 börjar "Utskottet erinrar" och på s. 10 slutar "av riksdagen" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser i likhet med motionärerna att en översyn av den tekniska utbildningen inom högskolan är angelägen mot bakgrund av bl. a. behovet av en långsiktig förnyelse av den svenska industrin. Denna översyn bör enligt utskottets mening omfatta bl. a. följande avsnitt: utbildningens struktur, dvs. linjeutbudet i stort inom sektorn för utbildning för tekniska yrken, samordningen mellan teknisk och naturvetenskaplig utbildning, fort- och vidareutbildning av tekniker, såväl civilingenjörer som gymnasieingenjörer och YTH-utbildade, etappavgångar och återkommande utbildning som planeringsmodell samt den tekniska utbildningen relaterad till samhällets och yrkeslivets krav.

Utskottet konstaterar att UHÄ skall svara för den samordnande planeringen av den grundläggande högskoleutbildningen, ta initiativ till utveck-

ling av de allmänna utbildningslinjerna och bedöma behov av nya utbildningslinjer. Detta hindrar inte att en samlad och mer grundläggande översyn av en hel utbildningssektor lämpligen kan ske i annan ordning. Den nuvarande tekniska högskoleutbildningen är i huvudsak flera decennier gammal, samtidigt som den tekniska utvecklingen fortsätter i allt snabbare takt. Mot bakgrund härav bedömer utskottet att en samlad översyn är nödvändig för att få fram en grundläggande struktur för och dimensionering av den tekniska utbildningen i framtiden. Vad utskottet nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 13 bort ha följande lydelse:

13. att riksdagen beträffande översyn av den tekniska utbildningen inom högskolan med bifall till motion 1980/81:973 yrkande 12 och med anledning av motion 1980/81:1716 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

6. Medelsanvisningen under Utbildning för tekniska yrken (punkt 1, mom. 17)

Under förutsättning av bifall till reservationerna 1, 2 och 3

Reservanterna anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 10 börjar "I enlighet" och slutar "begärda medlen" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att riksdagen med bifall till motion 1980/81: 973 yrkande 9 bör anvisa 2 200 000 kr. mer än som angivits i budgetpropositionen, nämligen 497 616 000 kr.

dels att utskottets hemställan under 17 bort ha följande lydelse:

17. att riksdagen med anledning av proposition 1980/81: 100 och med bifall till motion 1980/81: 973 yrkande 9 till *Utbildning för tekniska yrken* för budgetåret 1981/82 anvisar ett reservationsanslag av 497 616 000 kr.

